

ALGUNES QÜESTIONS ENTORN DEL PROBLEMA DE LA CORREFERÈNCIA EN CASTELLÀ: EL FENOMEN D'«ABAST» DE SN

MARIA LLUÏSA HERNANZ

DEPARTAMENT FILOLOGIA HISPÀNICA. U.A.B. (BARCELONA)

1. *EQUI vs. INDEF: problemes de delimitació*

1.1. És ben sabut que les transformacions que poden esborrar el subjecte d'una proposició subordinada són l'*Elisió de SN Equivalent* (a partir d'ara, *EQUI*) i l'*Elisió de SN Indefinit* (a partir d'ara, *INDEF*). La primera es materialitza sempre que el SN subjecte incrustat és correferent amb algun SN de la principal; la segona, quan aquest subjecte és indeterminat semànticament, ço és, quan porta el tret [+Indefinit]. Els enunciats (1a) i (1b) són exemples de derivacions a partir d'*EQUI* i d'*INDEF* respectivament:

- (1) (a) Le gusta emborracharse los fines de semana.
 (b) En los países nórdicos es costumbre emborracharse los fines de semana.

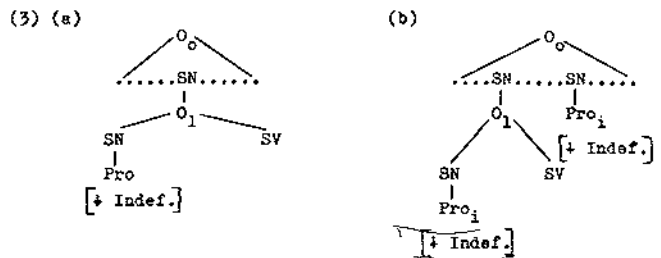
A (1a), el subjecte de l'infinitiu «emborracharse» coincideix amb el SN «le», que en aquest cas actua com a inductor o «control»¹ de l'elisió; a (1b), en canvi, el subjecte de la subordinada no s'interpreta d'acord amb cap SN de la matriu, sinó com a una proforma indeterminada semànticament (circumstància que permet que pugui ésser esborrat lliurement)².

Sobre la base dels exemples de (1), la delimitació entre les regles *EQUI* i *INDEF* sembla clara. Tanmateix, aquesta impressió és més aparent que real: molts autors, en efecte, dissenteixen pel que fa a l'abast de l'una i de l'altra. El punt fonamental de desacord és suscitat per oracions com les següents:

- (2) (a) Será imposible salir esta noche.
 (b) Convendría tomar el sol.

A cap de les matrius de (2) s'hi configura explícitament un SN susceptible d'erigir-se en control de l'elisió del subjecte incrustat; en conseqüència, aquest és interpretat automàticament com a indeterminat. Queda per aclarir, però, si l'esmentat SN desapareix simplement a causa del seu valor semàntic indefinit, o bé si existeix en

la representació subjacent de la principal un nom [+Indef.] correferent amb el subjecte de la subordinada que provoque l'actuació d'*EQUI*. Dit amb altres paraules, el que cal esbrinar és amb quin dels dos diagrames de (3) es corresponen les seqüències de (2):

Si les adscribem al marcador profund (3a) –d'aquesta premissa parteixen autors com Stockwell, Nadal, etc.³– la transformació que intervingrà en llur derivació serà *INDEF*; si les adscribem a (3b) –opinió defensada, entre altres autors, per Postal⁴– serà *EQUI* la regla utilitzada.

1.2. El problema que tenim plantejat està íntimament relacionat amb la naturalesa semàntica de la matriu. En el supòsit que els verbs es subcategoritzin d'acord amb els contextos categorials en els quals poden ésser enclosos, no sembla desenraonat atorgar el tret +[-a SN] tant a «impossible»⁵ com a «convenir». Altrament, hom hauria d'explicar d'una manera «ad hoc» els enunciats de (4), on apareix explícitament el datiu, o bé acceptar l'exis-

³ Cf. (STOCKWELL, 1973), pàgs. 597-598 i (NADAL, 1973), pàg. 132. Aquests dos autors no es pronuncien explícitament, però, sobre la viabilitat d'*INDEF* o *EQUI* pel que fa a la derivació d'enunciats com (2b).

⁴ Cf. (POSTAL, 1970), pàgs. 478-482, on s'argumenta convincentment la necessitat de derivar enunciats com ara (2a) mitjançant *EQUI*. Demonte, per la seva banda, accepta igualment una interpretació «controlada» per a enunciats del tipus il·lustrat a (2b) (cf. (DEMONTE, 1977), pàg. 185).

⁵ En aquest estudi adoptem la hipòtesi de (LAKOFF, 1970), d'acord amb la qual verbs i adjectius pertanyen a una mateixa categoria lèxica, [V], diferenciant-se només en virtut dels trets sintàctics [+V], [+Adjectiu] respectivament.

¹ Aquest terme és emprat per Postal, que el defineix de la manera següent: «The NP which determines the deletion of the complement subject» (cf. (POSTAL, 1970), pàg. 443).

² Vegeu, en relació amb el principi de la «lliure elisió de les proformes», (KATZ-POSTAL, 1964), § 4.2.4. i (CHOMSKY, 1964), § 2.2.

tència de més d'una entrada lèxica per a aquests predicats i altres de semblants:

- (4) (a) *Me* será imposible salir esta noche.
(b) *Le* conviene tomar el sol.

Noteu, d'altra banda, que la representació semàntica de «molestar», «convenir», «impossible», «posible», etc., conté (tant en català com en castellà) un objecte [+Humà]: queicom «molesta» o «convé» a «algú»; és o resulta «impossible», «possible» a «algú», etc.⁶. De tot això se'n deriva la possibilitat d'establir les següents paràfrasis per a (2a) i (2b) respectivament:

- (5) (a) Será imposible a «alguien» salir esta noche.
(b) Convendría a «alguien» tomar el sol.

Per bé que les seqüències de (5) siguin un xic matusseres i estranyes, serveixen per a defensar la hipòtesi que a les estructures profundes corresponents a (2) el predicat principal regeix un datiu amb el tret [+Indef.], complement que no és adjudicable, és clar, a qualsevol tipus de predicat, tal com demostra la agramaticalitat de (6)⁷:

- (6) (a) * Es tonto a «alguien»...
(b) * Es cierto a «alguien»...
(c) * Pepe supo a «alguien»...
(d) * Pepe pensó a «alguien»...

Observem, finalment, que si hom assumeix que a (2) el valor indefinit del SN subjecte dels infinitius «salir» i «tomar» es determina en funció de l'existència dins de la principal d'un SN [+Indef.] subjacent que actua com a control de l'elisió, és possible establir un paral·lelisme significatiu entre aquest fenomen de correferència i el que es palesa a (7)-(8), on els elements subratllats són idèntics als subjectes de llurs respectius infinitius:

- (7) *Me*
Te será imposible salir esta noche.
Le
- (8) *Me*
Te convendría tomar el sol.
Le

Dels exemples suara analitzats s'infereix, doncs, que la lectura d'un subjecte Pro [+Indef.] per a la completiva es correspon amb oracions en què la principal manca de da-

tiu explícit i, inversament, la presència d'aquest complement exclou un valor indeterminat per a la subordinada. Si a tot això hi afegim que, quan coapareix amb aquesta mena de predicats, el datiu és necessàriament el control de l'elisió del subjecte incrustat⁸, aconseguiríem una generalització interessant tractant les completives el subjecte de les quals és un sintagma nominal indefinit com un cas més d'elisió provocada per l'existència, a la representació subjacent de la principal, d'un datiu correferent amb l'esmentat SN. L'absència superficial del SN control s'ha d'atribuir, com hem fet abans, el tret [+Indef.] que li escau.

En síntesi, els elements de judici exposats fins ara representen, al meu entendre, una evidència empírica suficient per a mantenir la hipòtesi segons la qual, des d'una òptica «transformacionalista»⁹, l'indicador subjacent adequat per a donar compte dels enunciats de (2) és (3b) i la transformació requerida per a derivar-los és *EQUI* i no *INDEF*.

1.3. Com palesen els processos d'elisió discutits a 1.1. i 1.2., les condicions d'actuació d'*EQUI* i *INDEF* no es justifiquen a partir de la configuració immediata de l'indicador sobre el qual s'apliquen, sinó en virtut de la capacitat per part de la matriu d'incorporar un SN capaç d'ésser interpretat com a correferent amb el subjecte incrustat¹⁰. Considerant un altre cop els exemples de (1) i (2), hom constata que a (1a) i (2) —on s'hauria aplicat *EQUI*— els predicats «gustar», «impossible» i «convenir» s'entren en el diccionari amb el tret de subcategorització estricta +[—a SN], mentre que a (1b) —derivat mitjançant *INDEF*— la matriu «es costumbre» manca d'aquesta possibilitat, car ni explícitament ni implícita tolera arguments susceptibles d'actuar com a control del subjecte de l'infinitiu. Altres seqüències del mateix tipus que (1b) són les de (9):

- (9) (a) Desnudarse en público está mal visto en Occidente.
(b) El problema consiste en detener a los culpables.
(c) Es una barbaridad conducir con los frenos en malas condiciones.
(d) La ley considera punible asesinar viejecitas.

En la història transformacional de tots els exemples precedents hem acceptat l'existència de dues regles —*EQUI* i *INDEF*— com a fórmula per a diferenciar la generació d'enunciats segons que admetin o no una interpretació «controlada». Tanmateix, no ens hem plantejat la manera com la gramàtica ha de dur a terme la caracterització formal d'ambdues regles, caracterització que s'ha de fer, òbviament, d'acord amb els problemes lligats a la determinació del SN control. Dins d'un marc teòric «transfor-

⁶ Dins de la literatura transformacional la subcategorització verbal ha estat molt més estudiada que la subcategorització de l'adjectiu. Ara bé, la hipòtesi que els adjectius, com els verbs, poden regir complements és perfectament plausible si hom accepta les similituds de base entre ambdues categories. La necessitat de postular un datiu a l'entrada lèxica de determinats adjectius ha estat defensada per (POSTAL, 1970), pàg. 480 i ss., (KIMBALL, 1971) i (THOMPSON, 1973), pàg. 376 i ss., entre altres autors.

⁷ Noteu que són igualment agramaticals les següents oracions, on el SP ha estat substituït pel clític corresponent:

- (1) (a) * *Le* es tonto.
(b) * *Le* es cierto.
(c) * *Pepe* le supo.
(d) * *Pepe* le pensó.

Val a dir que la base sobre la qual fonamentem aquí la distinció entre els adjectius que regeixen un datiu i els que no l'accepten no és ni de bon tros suficient per a establir una delimitació clara entre els uns i els altres, qüestió que hauria d'ésser estudiada amb més profunditat i que excedeix, òbviament, els límits d'aquest estudi.

⁸ Aquesta afirmació pot ésser demostrada mitjançant la reflexivització. En efecte, la presència a la subordinada d'un pronom «se» correferent amb el subjecte incrustat només dona lloc a un resultat gramatical quan el datiu explícit de la principal és una tercera persona:

- (1) * *Me* es difícil conocerse.
* *Te*
- (2) *Le* es difícil conocerse.
- (3) * *Me* convendría conocerse.
* *Te*
- (4) *Le* convendría conocerse.

⁹ El terme «transformacionalista» no es emprat aquí en la seva accepció global, sinó en un sentit més específic que fa referència a la versió de la GGT que s'oposa a la tendència anomenada «interpretativa».

¹⁰ La hipòtesi que existeix una connexió entre el significat del predicat principal i les seves propietats de correferència és prou suggestiva per a ésser considerada en profunditat. La qüestió cabdal és saber com s'interrelacionen ambdós factors. És interessant en aquest sentit citar l'opinió de (THOMPSON, 1973), la qual proposa de distingir entre predicats «public», i «private». D'acord amb l'esmentada lingüista, la característica semàntica que defineix els predicats «privats» (és a dir, els que requereixen una interpretació «controlada») consisteix en el que ella anomena «privateness»: «these verbs involve an individual and his private thoughts, feelings, and personal welfare» (cf. pàg. 381). Els predicats «públics» (ço és, els que permeten una interpretació «no controlada») es contraposen als anteriors pel fet que l'activitat que descriuen és compartida per una generalitat d'individus. A partir d'aquí, l'autora estipula que les possibilitats d'interpretar el subjecte d'una forma verbal no finita com a correferent o no amb un nom de la principal depenen del tipus de predicat que la matriu incorpori. Per bé que aquesta explicació dels fets és més restrictiva que la que jo presento, no en difereix quant als seus aspectes essencials.

macionalista», sembla que hi ha dues grans possibilitats: una consisteix en marcar cada predicat (verb o adjectiu) en funció de la seva capacitat d'incloure com a tret de subcategorització un SN control i, per tant, de regir *EQUI* o bé *INDEF*; l'altra, en imposar a les esmentades transformacions un conjunt de condicions que permetin de decidir, a partir tan sols de la configuració estructural d'un indicador, quina d'elles cal aplicar en cada cas. Val a dir que cap d'aquestes dues solucions resulta del tot satisfactòria; la primera, perquè en la mesura que es basa exclusivament en el marcat idiosincràtic de les peces lèxiques, priva la gramàtica d'una generalització interessant, ço és, de relacionar¹¹ el significat del predicat amb els diversos tipus de processos transformacionals lligats a la correferència; la segona, perquè planteja en temes mecànics la diferència entre ambdues regles.

Les dificultats que acabem de plantejar segurament podrien ésser resoltes d'una manera més satisfactòria dins de l'àmbit d'una teoria, com ara la «interpretativa», que entengui la correferència com a una propietat d'ordre exclusivament semàntic i, per tant, no abordable mitjançant regles sintàctiques¹². Des d'aquesta nova perspectiva, en efecte, *EQUI* es substituïda –tant si el SN control és [+Indef.] com si no ho és– per una regla (la *Complement Subject Rule* en la terminologia de Jackendoff) que interpreta el nus buit corresponent al SN subjecte incrustat d'acord amb el valor d'un determinat SN de la principal. La seva formulació (en una aproximació provisional) podria ésser la següent¹³:

- (10) Entreu en la taula de correferència:
 SN₁ α correferent amb SN₂ si
 SN₂ és el subjecte d'una completiva d'infinitiu.
 SN₁ pertany a la proposició principal del mateix cicle.
 SN₂ és α igual a Δ (on Δ simbolitza un nus buit).

Per tal de veure com opera (10), considerem un cop més els enunciats (1a) i (2a), l'estructura pregona dels quals és –en el si d'una teoria interpretativa– (11a) i (11b) respectivament:

- (11) (a) Δ emborracharse los fines de semana gusta a él.
 (b) Δ salir esta noche será imposible a Δ¹⁴.

A (11a), SN₁ coincideix amb el SN «él» i a (11b) amb la delta regida per «imposible». En ambdós casos, SN₂ està representat pel subjecte de l'infinitiu. Atès que SN₂ és igual a Δ, (10) entra, dins la taula de correferència, «él» com a correferent amb Δ a (11a) i la delta dependent d'«imposible» com a correferent amb Δ subjecte de «salir» a (11b). D'aquesta manera, doncs, hom explicaria els exemples (1a), (2a), etc., no en termes d'una transformació d'elisió, sinó mitjançant una regla semàntica que interpreta nusos buits, existents ja a l'estructura pregona.

Quant als enunciats amb una lectura Pro[+Indef.] no correferent amb cap element nominal de la matriu, fóra necessari introduir un principi interpretatiu que atorgués valor indefinit a qualsevol nus buit en funció de subjecte

¹¹ Quan parlem de «relacionar», ens referim, és clar, a una relació de tipus *explicatiu*, no merament *descriptiu*, com és el cas del marcat arbitrari dels articles lèxics.

¹² Aquesta posició és assumida per (JACKENDOFF, 1972), pàgs. 178 i ss.

¹³ Cf. (JACKENDOFF, 1972), pàg. 180.

¹⁴ Noteu que la regla (10) no fa res més que marcar com a correferents les dues deltes que apareixen a (11b). La lectura indefinida que hom assigna a la delta dependent del predicat «imposible» l'hauria de proporcionar una regla interpretativa addicional que postulés que els nusos buits que no reben cap valor esdevenen indeterminats.

d'una completiva d'infinitiu dependent d'una matriu mancada, en la seva subcategorització, d'un context categorial de tipus nominal. Una aproximació a l'esmentat principi podria ésser (12)¹⁵:

- (12) SN_i = [+Indef.] si
 Δ

SN_i = subjecte d'una completiva d'infinitiu
 SN_j / comanda SN_i = ∅
 no inclòs dins l'àmbit subcategoritzador del predicat de la matriu

SN_j pertany a la proposició principal del mateix cicle.

Les regles interpretatives (10) i (12) no són suficients, és clar, per a solucionar alguns dels problemes que, com hem vist, planteja la determinació del SN control. És aquí on es fa necessari introduir a l'entrada lèxica de cada verb que ho requereixi el que Jackendoff anomena una «xarxa de correferències», que actua com a una condició de bona formació sobre la representació semàntica de les oracions en les quals el verb en qüestió s'insereix¹⁶. De la mateixa manera, en efecte, que trets com ara [+Subjecte Animat], etc., són o no atribuïbles a un determinat verb d'acord amb la seva naturalesa semàntica, és igualment possible d'establir en funció del significat verbal de quina manera els arguments lligats a la seva subcategorització s'interfereixen en l'assignació d'una lectura específica per al subjecte incrustat i, per tant, d'incorporar aquesta informació en el diccionari. A tall d'exemple, considereu les seqüències següents:

- (13) (a) María no se atrevía a — esquiar.
 (b) María le prometió — esquiar.
 (c) María le ordenó — esquiar.

Cada un dels verbs subratllats a (13) imposa una xarxa de correferències pròpia sobre el subjecte subordinat: a (13a) ha de ser idèntic al del verb flexionat; el mateix s'es-

¹⁵ Aquest principi intenta ésser una aproximació a les condicions que fan possible una lectura [+ Indef.] per al subjecte d'un infinitiu. El mateix Jackendoff parla de la necessitat d'introduir una regla semblant dins de la gramàtica, però sense especificar-ne les condicions d'actuació: «This rule assigns to Δ the generic indefinite subject *one* just in case a generic reading is possible» (cf. (JACKENDOFF, 1972), pàg. 182).

Quant al contingut de (12), s'han de fer una sèrie de precisions. En primer lloc, entenem la relació «comandar» en el sentit de (LANGACKER, 1969): un nus A «comanda» un nus B si 1) ni A ni B es dominen mútuament i 2) el nus oracional que domina immediatament A domina també B. En segon lloc, el símbol ∅ no pot ésser identificat amb un nus buit, sinó amb zero: això evita que en un enunciat com «Me interesa poder salir esta noche», la delta corresponent al subjecte de «salir» s'interpreti erròniament com a [+ Indef.] (en aquest cas, l'assignació d'un SN antecedent es dirimeix en el primer cicle en què apareix un SN «ple», és a dir, en el nivell de «me interesa»). En tercer lloc, caldria investigar acuradament si la restricció «no inclòs dins de l'àmbit subcategoritzador del predicat de la matriu» no és excessivament forta, és a dir, si no hi ha enunciats on el subjecte incrustat adopta el valor d'un SN fora dels límits de subcategorització del verb principal. Noteu, en efecte, que les seqüències següents podrien constituir, al primer cop d'ull, contraexemples de (12), car tot i que les matrius «es una costumbre» i «es un defecto» no inclouen cap SN a llur entrada lèxica, els elements subratllats a les seves respectives oracions constitueixen l'antecedent del subjecte subordinat:

- (1) (a) Es una costumbre de papá viajar en tren.
 (b) Es un defecto de Juan perseguir a las criadas.

Tanmateix, una anàlisi més aprofundida dels següents «una costumbre de papá» i «un defecto de Juan» suggereix que són formes derivades a partir d'estructures bàsiques («una costumbre, - papá tiene una costumbre») i («un defecto, - Juan tiene un defecto, respectivament»), en les quals el SP es reinterpreta com a SN subjecte. Per consegüent, no representen una veritable evidència empírica en contra de (12).

Una última qüestió entorn de la formulació presentada a (12) afecta les peces lèxiques «consistir», «radicar», «estribar», etc., que, a pesar de ser verbs amb més d'un argument, es construeixen amb infinitius el subjecte dels quals rep una lectura indefinida. Aquesta dificultat lògica ment ha d'ésser obviada mitjançant les xarxes de correferència.

¹⁶ Cf. (JACKENDOFF, 1972), pàgs. 210 i ss.

cau a (13b), malgrat l'existència del datiu «le», capaç, a priori, d'«omplir» el buit corresponent al subjecte de l'infinitiu; a (13c), finalment, es produeix una situació inversa a (13b): dels dos elements nominals que hi ha a la matriu, només el datiu pot ésser entès com a subjecte de la forma no personal.

Les xarxes de correferència caracteritzaran, doncs, com a mal formats tots aquells indicadors on el subjecte de l'infinitiu hagi estat sotmès a una lectura, per part de la *Complement Subject Rule*, no adequada a les restriccions de correferència imposades pel predicat principal¹⁷. Així, per exemple, en el cas de (13c), la possible lectura errònia il·lustrada a (14) serà descartada gràcies a aquest dispositiu:

(14) * María le ordenó (María) esquiar.

En síntesi, una teoria interpretativa té, si més no, l'avantatge, sobre una de transformacionalista, de no crear cap dissociació entre els fets sintàctics i els semàntics pel que fa al tractament dels fenòmens de correferència, ja que aborda des d'una perspectiva exclusivament semàntica els dos grans problemes lligats al esmentats fenòmens: l'assignació d'una determinada lectura al subjecte d'un infinitiu subordinat i les restriccions que s'en deriven per part del predicat subordinant. Altrament, hom hauria d'acceptar l'existència d'un inevitable divorci entre el significat verbal i les transformacions que elideixen elements¹⁸.

2. Problemes addicionals en la delimitació del SN control: «parecer» vs. «resultar»

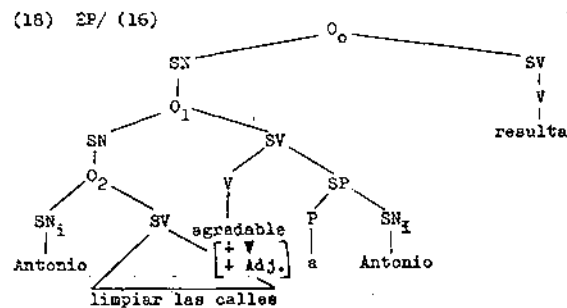
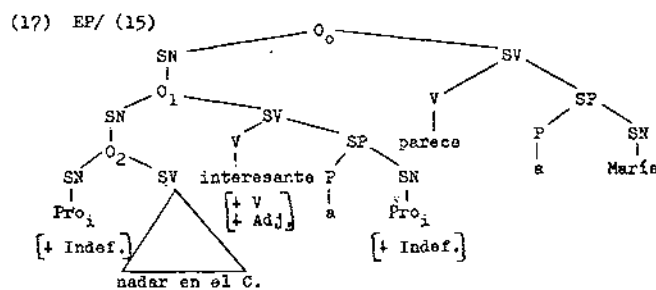
2.1. Independentment del grau d'adequació d'una teoria, sia interpretativa o transformacional, per a donar compte de les dificultats suscitades pels exemples analitzats fins ara, voldria presentar a continuació una sèrie d'enunciacions que, a causa dels problemes específics que plantegen en relació amb la determinació del SN control, constitueixen una evidència empírica important a favor d'una solució global de tipus interpretatiu pels fenòmens de correferència. Considereu, en primer lloc, (15):

(15) Nadar en el Cantàbrico le parece interesante a María.

Aquest exemple, ensems amb el de (16), tipifica una situació en la qual, segons Demonte, «es imposible establecer de una manera clara si el sujeto del infinitivo está relacionado con EQUI o con elisión de [+ Pro]»¹⁹.

(16) Limpiar las calles le resulta agradable a Antonio.

Al meu entendre, aquesta afirmació fóra aplicable a (15)²⁰, que és efectivament ambigua –el subjecte de «nadar» és interpretable indistintament com «María» i com una proforma indefinida–, però no a (16), on el subjecte de «limpiar» solament pot coincidir amb el datiu «a Antonio». De quina manera cal explicar aquest fenomen? Crec que el que hem exposat als paràgrafs precedents entorn de les condicions que regeixen els processos de correferència forneix una explicació satisfactòria per a (16) i també per a una de les dues lectures de (15), ço és, la que es correspon amb un valor [+ Pro] per al subjecte de l'infinitiu. Les diferències entre ambdós enunciacions pel que fa al control rauen en el comportament semàntic divers de «parecer» i «resultar», el qual es reflecteix en les respectives estructures pregonas de (15) i (16) (il·lustrades des de la perspectiva transformacionalista):

Tal com palesen els indicadors (17) i (18), «parecer» i «resultar» divergeixen en un fet fonamental: el datiu amb què cada un d'ells es construeix a l'ES té dos orígens diferents a l'EP: «parecer» és un verb que es subcategoritza amb el tret +[—a SN]²¹, al contrari que «resultar», el qual és un predicat «aspectual», és a dir, una peça verbal que en el nivell profund només admet un argument, constituït per tota una proposició en funció de subjecte²². D'aquí ve que el datiu «a María» que a (15) apareix unit a «parecer» ja presenti aquesta configuració a l'EP, mentre que el relacionat amb «resultar» a (16) sigui necessàriament la conseqüència d'un procés transformacional (sorgeix per *el·lipsis* del subjecte de la proposició incrustada O₁).

2.2. Deixant de banda les raons intuïtives que podrien avalar aquesta anàlisi, hi ha proves sintàctico-semàntiques que, al meu entendre, la justifiquen plenament. Les exposaré a continuació basant-me en els exemples aplegats a (19)-(24):

¹⁷ D'acord amb Jackendoff, efectivament, «the complement subject rule (...) is free to assign coreference between the complement subject and any NP at all in the main clause, subject to pronominalization constraints. When there is a restricted choice of coreferents for the complement subject, the restriction is imposed *independently* by a network of coreference» (cf. JACKENDOFF, 1972), pàg. 218; els subratllats són meus.

¹⁸ Malgrat que això no és l'objectiu central del nostre estudi, podriem adduir arguments addicionals a favor d'una teoria interpretativa pel que fa al tractament d'alguns fenòmens lligats al que estem discutint aquí. Fixem-nos que el subjecte d'«actuar» rep una lectura indefinida només si (1) es formula com una «veritat» general; en canvi, enunciat en una situació concreta, és interpretable segons les circumstàncies com a sinònim de (2a), (2b) o (2c):

(1) Actuar de aquel modo fue una equivocación.
 (2) (a) Que yo/nosotros actuará(mos) de aquel modo fue una equivocación.
 (b) Que tú/vosotros actuaras/actuarais de aquel modo...
 (c) Que él/ellos actuará(n) de aquel modo...

Aquests tres valors no poden ser forats per una solució «transformacional», atès que el subjecte de l'infinitiu es configuraria materialment com a una proforma indefinida a l'estructura profunda. Tanmateix, des d'una òptica interpretativa, sempre fóra possible d'introduir en alguna fase del procés d'interpretació semàntica –fins i tot a l'entrada d'un hipotètic component pragmàtic– una lectura per a la delta que s'adigués amb la situació concreta en què es pronuncies (1).

¹⁹ Cf. (DEMONTE, 1977), pàg. 185.

²⁰ Dic «fóra» i no «és», car, de fet, la presència d'un subjecte Pro [+ Indef.] a la subordinada no exclou –com ja ha estat observat– un procés d'el·lipsis per via correferencial, que és el que s'escau a (15).

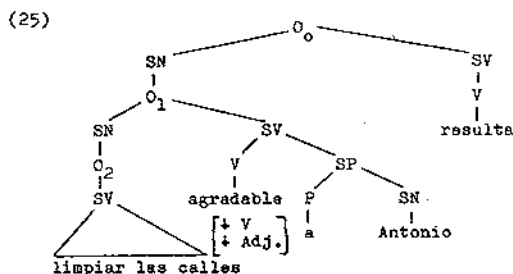
²¹ «Parecer» té un comportament sintàctico-semàntic prou complex en castellà per a pensar que la caracterització que se'n fa aquí es correspon només amb una de les possibles entrades lèxiques d'aquesta peça verbal. En relació amb aquest problema, vegeu (HERNANZ, 1978).

²² Cf. (NEWMAYER, 1975) en relació amb la noció de predicat «aspectual».

- (19) (a) Me parece que ganaremos.
 (b) *Me resulta que ganaremos.
- (20) (a) Me parece bien.
 (b) *Me resulta bien.
- (21) (a) Me parece una barbaridad echar comida al mar.
 (b) *Me resulta una barbaridad echar comida al mar.
- (22) (a) Me parece tonta.
 (b) *Me resulta tonta.
- (23) (a) A María le parece que nadar en el Cantábrico es saludable para Juan.
 (b) *A María le resulta que nadar en el Cantábrico es saludable para Juan.
- (24) (a) ¿Te parece difícil este examen para los chicos?
 (b) *¿Te resulta difícil este examen para los chicos?

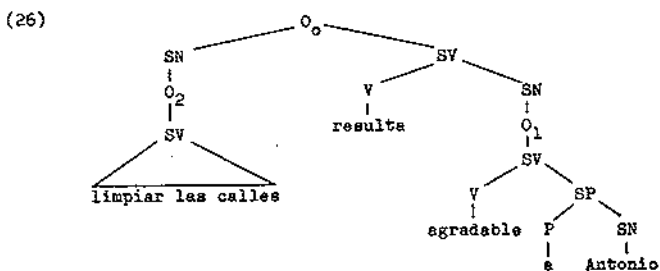
Si «resultar» acceptés un datiu en la seva representació subjacent, (19b) hauria d'ésser tan gramatical com (19a). Això no és així perquè el datiu, com que en aquest cas no pot procedir originàriament de la completiva, «sobra» a l'estructura superficial. El mateix s'esdevé amb les oracions (20), (21) i (22): les construccions atributives «está bien», «es una barbaridad» i «es tonta» no admeten un datiu susceptible de desplaçar-se a la matriu; això fa que només sigui gramatical la versió amb «parecer», que sí que regeix aquesta mena de complement. Finalment, a (23) i (24) tenim sengles exemples de «doble datiu»²³: les versions (a) són correctes perquè els dos objectes d'interès que hi apareixen a cada una es corresponen amb un predicat diferent: «a María» es relaciona amb «parece» i «para Juan» amb «saludable» a (23a), i «te» amb «parece» i «para los chicos» amb «difícil» a (24a). El que determina la agramaticalitat de les respectives versions (b) dels esmentats exemples és el fet que únicament poden construir-se amb datiu «saludable» i «difícil», però no «resultar»; per consegüent, «sobra» un datiu, la qual cosa provoca automàticament la mala formació de (23b) i (24b).

Un cop demostrat el capteniment sintàctico-semàntic divers de «parecer» i «resultar», podem ja endinsar-nos en el comentari dels indicadors subjacents (17) i (18). El segon no presenta problemes greus d'interpretació: el subjecte de la proposició O₂ –«Antonio»–, correferent amb l'objecte d'interès adscrit a la proposició O₁ immediatament superior, s'esborra normalment –sempre d'acord amb un planteig transformacionalista– mitjançant l'acció d'EQUI. L'indicador derivat que en resulta és (25):

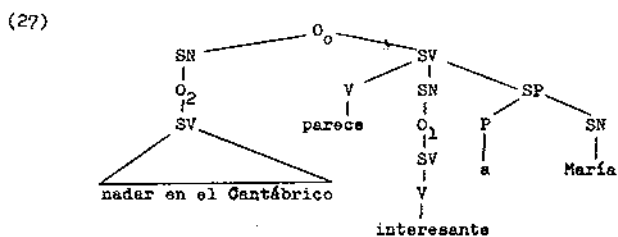
²³ Noteu que els exemples (23a) i (24a) subministren una prova addicional a favor de la hipòtesi que adjectius com «posible», «agradable», «imposible», «saludable», etc., es subcategoritzen amb el tret + [—a SN]; la presència d'un doble datiu només s'explica, en efecte, si cada un d'aquests complements s'adscriu a un predicat diferent: altrament, hom hauria d'acceptar que «parecer» admet dos datius a la seva entrada lèxica.

A continuació, la transformació d'Elevació del Subjecte Incrustat (que actua en dues fases) convertirà (25) en (26):

Finalment, les regles de Formació d'Infinitiu, Concorrança, etc., ens menaran a l'estructura superficial (16).

Pel que fa a (17), el primer pas consisteix igualment en un procés d'elisió –mitjançant EQUI– del subjecte incrustat d'O₂, el qual és correferent amb el datiu «a Pro[+Indef.]» regit per «interesante», dependent de la proposició O₁. Després de l'elisió de la proforma indefinida en funció de datiu i de l'elevació del subjecte d'O₁, s'arribarà a l'estructura arbòria representada a (27):

En acabat, les regles de Formació d'Infinitiu, etc., convertiran (27) en la representació superficial indicada a (15).

2.3. Els elements de judici presentats fins ara proporcionen, tal com ja ha estat remarcat, una explicació satisfactòria per a l'enunciat (16) i per a una de les dues interpretacions de (15) (la que assigna valor indefinit al subjecte de la proposició d'infinitiu). El problema que resta per resoldre afecta, doncs, la segona lectura atorgada a (15), d'acord amb la qual el subjecte de l'infinitiu és correferent amb el datiu de la proposició O₀ de (17). La dificultat rau en el fet que, a causa de les restriccions que caracteritzen EQUI, és impossible que un SN integrat en una proposició no-immediatament superior a la proposició d'infinitiu pugui actuar com a control de l'elisió del subjecte d'aquesta forma no personal²⁴. D'altra banda, per bé que les taules de correferència donen compte correctament del sentit [+Indef.] del subjecte de «nadar» a (15) –la correferència s'estableix entre el subjecte de la proposició d'infinitiu O₂ i el OI [+Indef.] inclòs a la proposició principal immediatament superior– i del sentit no-indefinit del subjecte de «limpiar» a (16), que en aquest cas s'omple amb el valor del SN «Antonio» situat igualment a la pro-

²⁴ D'acord amb Postal, en efecte, «EQUI operates on NP if they are coreferential to some other NP in a «higher» sentence, in fact, the immediately «higher» one» (cf. (POSTAL, 1970), pág. 443; el subratllat és meu). Aquesta restricció és necessària per a poder evitar que a partir de l'estructura profunda d'enunciats com «Pedro sabía que María deseaba que aprendiera a conducir» (on el subjecte d'«aprender» és «Pedro» o bé una tercera persona no-indefinita) s'arribi mitjançant un procés d'elisió a «Pedro sabía que María deseaba aprender a conducir», seqüència ben diferent quant a la seva interpretació.

²⁵ Noteu que tant a (10) com a (12) s'estipula que el SN antecedent pertany a la proposició principal del mateix cicle.

posició immediatament superior, són incapaces en sí mateixes de preveure que en el primer enunciat *també* el datiu regit per «parecer» pot entendre's com a correferent amb el subjecte de l'infinitiu²⁵.

3. El fenomen d'«Abast de SN»

3.1. Acabem de constatar que les dificultats que planteja la segona lectura de (15) són, d'antuvi, similars tant des d'una òptica transformacionalista com interpretativa, car ambdues anàlisis estipulen incorrectament que, quan es materialitzen en diferents cicles dos possibles controls (o antecedents) per al subjecte d'un infinitiu, sempre és el SN situat en el cicle més baix (és a dir, el que es correspon amb la proposició més profundament incrustada) el que és elegit com a correferent amb l'esmentat subjecte.

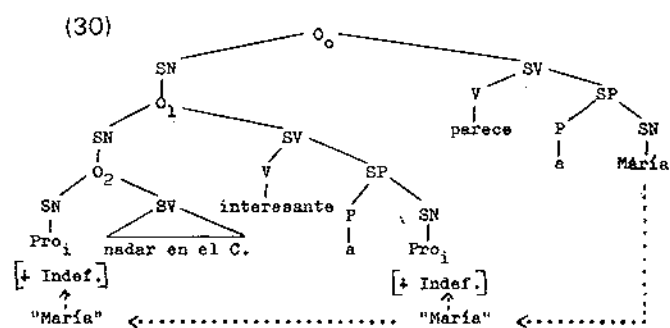
Per tal de superar aquest conflicte sense complicar ni la formulació d'EQUI ni la de la *Complement Subject Rule*, el que proposo és d'introduir la noció d'«Abast de SN» («Scope of a NP»), definida per Kimball de la manera següent²⁶:

- (28) «We define the scope of an animate (or human) NP to be the tree commanded by that NP up to the occurrence of another animate (human) NP».

De quina manera incideix aquest concepte en les relacions de correferència que condicionen la interpretació de (15)? Si assumim que a (17) l'arbre corresponent a O₁ constitueix l'«abast» del SN «María», aleshores hom pot atribuir el fet que el subjecte de la proposició d'infinitiu «SN - nadar en el Cantàbrico» coincideixi (en una de les seves dues lectures) amb aquest SN al següent principi, també de Kimball²⁷:

- (29) «Every embedded sentence in the scope of a NP can be interpreted as being 'for' that NP, i.e., as having that NP as a sentence dative».

Gràcies a (29) s'explica perfectament la situació plantejada a (17): l'abast del SN «María», és a dir, la proposició O₁, serà interpretada automàticament, d'acord amb aquest principi, com «SN - es interesante para María». En «omplir-se» la casella ocupada per Pro [+ Indef.] a O₁ amb el valor del SN «María», s'altera la lectura assignada al subjecte de l'infinitiu d'O₂, el qual esdevé correferent amb el datiu d'O₀, malgrat que aquesta oració no domini immediatament O₂. Hom pot expressar gràficament aquesta situació mitjançant el diagrama arbori (30):

En síntesi, el caràcter ambigu de l'enunciat (15) cal atribuir-lo a un fenomen d'abast, ço és, de projecció del

valor d'un SN sobre un altre SN situat en un cicle no adjacent en l'indicador. L'esmentat fenomen altera, és clar, els mecanismes normals d'adjudicació de lectures per al subjecte dels infinitius incrustats que preveuen tant les transformacions d'elisió com les taules de correferència, per tal com aquests dos tipus de dispositius només poden explicar el sentit «normal» de (15)²⁸, ço és, el que ha estat il·lustrat a 2.2.

3.2. Cal remarcar, finalment, que el principi (29) i la noció d'«Abast de SN» ens permeten també de donar compte coherentment del fet que totes les proposicions d'infinitiu el subjecte de les quals és [+ Indef.] en virtut de la manca, per part de l'entrada lèxica de llur verb principal, d'un element nominal capaç d'erigir-se en control puguin esdevenir ambigües si l'oració composta a la qual pertanyen s'incrusta dins d'una altra oració. Aquest és el cas dels exemples (31) quan s'enclouen dins d'una matriu del tipus assenyalat a (32):

- (31) (a) Emborracharse es una costumbre normal.
 (b) Es inoportuno convocar la reunión el fin de semana.
 (32) (a) A María le parece una costumbre normal emborracharse.
 (b) María considera inoportuno convocar la reunión el fin de semana.

Tant (32a) com (32b) admeten una doble interpretació, ja que hom pot entendre el subjecte de llurs respectius infinitius o bé com a [+ Indef.] o bé com a correferent amb el SN adscrit a la proposició menys profundament incrustada, ço és, «María»³⁰. Tanmateix, la segona lectura només s'explica si acceptem l'existència d'un fenomen d'abast de SN.

Per acabar, sintetitzo en el quadre (33) el contingut dels principis (10), (12) i (29), i dono a (34) un exemple de cada una de les possibilitats il·lustrades per les quatre caselles de què es compon:

- (34) (a) María cree necesario tomar baños de sol. (I)
 (b) María considera una indecencia llevar minifalda. (II)
 (c) Es necesario tomar baños de sol. (III)
 (d) Es una indecencia llevar minifalda. (IV)

Els principis (10) i (12) atorgaran una lectura [+ Indef.]

²⁸ Hom podria adduir que mitjançant el sistema de Jackendoff sempre és possible donar compte de la segona lectura de (15), és a dir, entrar com a correferents en les taules la delta adscrita al subjecte de «nadar» i el SN «María». Aquesta objecció es fonamentaria en el supòsit —defensat pel propi Jackendoff— que «the assignment of an antecedent can be put off for several cycles, if no available NPs are forthcoming» (cf. (JACKENDOFF, 1972), pàg. 189). Tanmateix, ja ha estat observat que «interesante» regeix un datiu que, prèviament a l'actuació de la *Complement Subject Rule*, haurà rebut un valor indefinit, impeding així que l'assignació de correferència es dirimeixi en cicle corresponent a SN - parece a María («if two possible antecedents appear on different cycles, the one in the lower cycle is always chosen» (cf. (JACKENDOFF, 1972), pàg. 190)). D'altra banda, en cas que l'atribució d'una lectura indefinida al datiu introduït per «interesante» fos posterior a l'aplicació de la *Complement Subject Rule*, aquesta regla ja hauria entrat com a correferents l'esmentat complement i el subjecte de l'infinitiu, amb la qual cosa la segona lectura de (15) tampoc no quedaria recollida. En resum, es miri com es miri, l'aparell interpretatiu de Jackendoff és insuficient per a reflectir l'ambigüetat d'enunciats com (15).

²⁹ L'ambigüetat no es produirà, òbviament, si la matriu en la qual s'incrusten no disposa de cap SN que pugui funcionar com a control (cf. «Es un contrasentido que emborracharse sea una costumbre normal», etc.).

³⁰ Per tal d'il·lustrar l'ambivalència semàntica d'aquests enunciats, hom pot recórrer al procediment de perllongar-los de maneres diverses. Així, per exemple, en el cas de (32a), els dos afegitons següents són admissibles:

- (1) ... y por esta razón se bebe dos botellas de ginebra cada fin de semana.
 (2) ... y por esta razón no critica a la gente que se bebe dos botellas de ginebra cada fin de semana.

²⁶ Cf. (KIMBALL, 1971), pàg. 147.

²⁷ Cf. (KIMBALL, 1971), pàgs. 147-148.

(correferent o no amb un antecedent nominal de la principal) al subjecte dels quatre infinitius subordinats a (34). Les diferències entre aquests enunciats rauen, tal com palesa (33), en el fet que tant a (34a) com a (34b) es fa efectiu un fenomen d'abast de SN, que és el causant de llur ambivalència semàntica.

(33)

	+ SN [+ Indef.] "control"	- SN [+ Indef.] "control"
+ "Projecció"	I subjecta — control infinitiu — abast	II subjecta — Pro infinitiu — abast
- "Projecció"	III subjecte — control infinitiu	IV subjecte — Pro infinitiu

4. Conclusions

Els fenòmens estudiats en el present treball entorn de la noció d'abast de SN demostren que hom no pot bastir una teoria sobre els processos de correferència i la determinació del control atenent exclusivament a transformacions com ara *EQUI* o bé a regles interpretatives del tipus de la *Complement Subject Rule*, limitades, tant l'una com l'altra, quant a la seva aplicació, pel fet que el SN control o antecedent ha de pertànyer a la proposició immediatament superior a la de l'infinitiu. Arribats a aquest punt, la qüestió rau en escatir quina de les dues opcions teòriques tractades fins ara pot acollir amb un mínim de distorsió i un màxim d'eficàcia les modificacions necessàries per tal de donar compte dels problemes plantejats per l'abast.

Des d'una òptica transformacionalista, una possible solució fóra facultar *EQUI* per a esborrar subjectes incrustats controlats per sintagmes nominals situats en una proposició que no domini immediatament l'infinitiu, acceptant, per consegüent, l'existència del que Grinder anomena operacions d'elisió *Super-EQUI*³¹. Això implicaria reformular en termes excessivament «poderosos» *EQUI*, regla que hauria d'ésser «debilitada» posteriorment mitjançant condicions «ad hoc» que estipulessin en quins casos el SN elegit com a control pertany a una proposició no col·locada en el nivell immediatament superior a l'infinitiu el subjecte del qual s'elideix³².

Pel que fa a una solució interpretativa, les possibilitats

³¹ La necessitat de postular operacions d'elisió «*Super-EQUI*» per a donar compte d'aquells enunciats en els quals el SN control no es materialitza en la proposició immediatament superior a la proposició on es produeix l'elisió del subjecte incrustat va ésser defensada per (GRINDER, 1970). El camp d'actuació de *Super-EQUI* no coincideix, però, amb els exemples d'abast estudiats aquí. Ensenms amb enunciats com «Harry thought that it would be difficult to leave», l'esmentada transformació derivaria també, en efecte, «Sam, claimed that it was clear that it had turned out that it seemed likely that it would be impossible to prepare himself, for the exam in time» i similars, on la possibilitat d'interpretar el subjecte de l'infinitiu com a correferent amb un SN situat cinc cicles més amunt depèn, òbviament, de la presència del reflexiu.

³² D'acord amb Grinder, les operacions d'elisió *EQUI* i *Super-EQUI* poden ésser integrades dins d'una sola regla introduint la noció de «deletion path» i la «Intervention Constraint» (cf. (GRINDER, 1970), pág. 308). El que se'n deriva de tot això és una regla d'elisió d'abast molt general que pot esborrar qualsevol SN^a controlat per un SN^b, excepte si en el «deletion path» de la transformació s'hi interfireix un tercer SN^c. Noteu, però, que les mateixes restriccions que impedeixen a *Super-EQUI* esborrar un subjecte correferent amb «Juan» a enunciats com (1) «Juan considera útil para María tomar baños de sol» bloquegen igualment aquesta operació en el cas de (2) «Juan considera útil tomar baños de sol», on el SN que s'interfireix entre «Juan» i el subjecte de l'infinitiu és un datiu [+ Indef.] en comptes de «para María». Conseqüentment, aquesta nova versió d'*EQUI* tampoc permet de donar compte del fenomen d'abast de SN a causa del qual hom pot entendre com a correferents a (2) «Juan» i el subjecte de «tomar baños de sol».

de modificar la *Complement Subject Rule* a fi que pugui acollir els casos on es produeix un fenomen d'abast ens menen a un conflicte semblant al derivat d'una hipotètica reformulació d'*EQUI*, ço és, la introducció de condicions «ad hoc». Tanmateix, en el si d'una teoria d'aquesta índole, el principi (29) és fàcilment integrable en forma de regla interpretativa. Aquesta regla pot presentar la forma següent:

- 1) «Si en un indicador es fa efectiu un fenomen d'«abast de SN», al valor assignat per les taules de correferència al subjecte de l'infinitiu incrustat se li superposa el del SN en qüestió»³³.

En virtut de (1), hom pot donar compte d'una manera molt simple, en el nivell de la representació semàntica, de l'ambigüitat d'enunciats com ara (15) i similars. Això ens permet de concloure, doncs, que la versió de la GGT més idònia per a explicar no solament els fenòmens de correferència i de control esmentats en els primers paràgrafs d'aquest estudi, sinó també la qüestió de l'abast, ha d'ésser de caire interpretatiu.

Per acabar, vull presentar un fet que constitueix un suport addicional a favor d'una solució d'aquesta mena. Noteu que els enunciats sotmesos a una doble lectura com a resultat d'un fenomen d'abast tendeixen a desambiguar-se si la matriu de la qual depèn l'infinitiu va precedida de «que»:

- (2) (a) A María le parece peligroso bañarse en el mar.
(b) A María le parece que es peligroso bañarse en el mar.
- (3) (a) María considera imprescindible hacer gimnasia cada día.
(b) María considera que es imprescindible hacer gimnasia cada día.

En el meu idiolecte³⁴, el parell d'oracions de (2) i el de (3) no són sinònims: (2b) i (3b) només admeten una lectura Pro [+ Indef.] per al subjecte de llurs respectius infinitius. D'aquí ve que els afegitons de (4) únicament siguin possibles per a (2a) i (3a) respectivament:

- (4) (a) ... porque no sabe nadar.
(b) ... porque quiere perder diez quilos.

El bloqueig del segon valor dels exemples (2b) i (3b) esdevé, doncs, un fenomen no representable a l'estructura profunda, atès que depèn de la presència de la conjunció. Conseqüentment, (1) ha de complementar-se, d'acord amb aquesta exigència, amb una condició de bona formació *posterior* a la inserció de «que». Això vol dir, en suma, que el significat d'una oració no es dirimeix exclusivament en el nivell subjacent, pressupòsit que només pot ésser assumit per una teoria, com ara la *teoria estàndard ampliada*, que postuli la pertinència, dins del procés d'interpretació semàntica, de nivells superficials de representació.

³³ Aquesta regla, per bé que no és més que una versió aproximada, millora el principi de «direcció en la influència» formulat per (DEMONTE, 1977), pág. 186, el qual, com que planteja en termes d'ordre el problema de l'assignació de lectures a les variables corresponents als subjectes incrustats, preveu incorrectament interpretacions diferents per als enunciats (1) i (2):

(1) A María le parece una costumbre normal emborracharse.
(2) Emborracharse le parece una costumbre normal a María.
D'acord amb la meua solució, en canvi, la sinonímia entre (1) i (2) s'adiu perfectament amb el fet que l'abast del SN «María» és idèntic a ambdós enunciats.

³⁴ He de remarcar, però, que no tots els parlants que he consultat coincideixen pel que fa a la interpretació dels enunciats (2b), (3b) i altres de similars.

RESUM:

Dins de la GGT s'ha assumit que el domini d'aplicació de la transformació *EQUI* no pot excedir els límits del cicle immediatament superior a la proposició el subjecte de la qual s'elideix. Aquesta restricció, igualment característica del principi interpretatiu *Complement Subject Rule*, impedeix explicar una de les dues interpretacions que accepten una sèrie d'oracions castellanques amb infinitiu, el subjecte del qual pot adoptar el valor d'un SN situat en una proposició no adjacent a la proposició en què apareix la forma no personal. En el si d'una teoria interpretativa, hom pot donar compte del citat fenomen mitjançant la introducció d'un principi que atorgui al subjecte de qualsevol proposició d'infinitiu dependent d'una matriu comandada per un SN una lectura correferent amb aquest SN. L'existència d'elements superficials susceptibles de barrar l'esmentada interpretació constitueix, d'altra banda, una evidència empírica important a favor de la *teoria estàndard ampliada*, puix que palesa que el significat d'una oració no es dirimeix exclusivament en el nivell subjacent.

SUMMARY:

Generative Grammar claims that *EQUI* operates on NPs if they are coreferential to some other NP in the immediately higher sentence. This restriction, that also applies to the *Complement Subject Rule*, makes it impossible to explain one of the two possible readings that accepts a set of Spanish infinitive sentences whose subject may be interpreted as identical to a NP placed in a sentence that doesn't dominate immediately the infinitive sentence. In the framework of an interpretive theory, it is possible to explain this phenomenon through a principle that assigns to the subject of any infinitive sentence embedded in a matrix sentence commanded by a NP a reading coreferent with this NP. Moreover, the fact that some superficial elements are able to block this meaning provides an important empirical support for the *extended standard theory*, since it shows that deep structure isn't the only relevant level in the semantic interpretation of a sentence.

BIBLIOGRAFIA

- CHOMSKY, N.: *Current Issues in Linguistic Theory*. Editorial Mouton, The Hague, 1969.
- DEMÓNTE, V.: *La Subordinación Sustantiva*. Editorial Cátedra, Madrid, 1977.
- GRINDER, J. T.: «Super EQUI-NP Deletion». *Chicago Linguistic Society*, 6, pàg. 297, 1970.
- KATZ, J. J., POSTAL, P. M.: *An Integrated Theory of Linguistic Descriptions*. Editorial The M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1964.
- HERNANZ, M. LI.: *Aspectos Transformativos del Infinitivo en Español*. (Tesi Doctoral). Universitat de Barcelona, 1978.
- JACKENDOFF, R. S.: *Semantic Interpretation in Generative Grammar*. Editorial The M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1972.
- KIMBALL, J. P.: «Super EQUI-NP Deletion as Dative Deletion». *Chicago Linguistic Society*, 7, pàg. 142, 1971.
- LAKOFF, G.: *Irregularity in Syntax*. Editorial Holt, New York, 1970.
- LANGACKER, R. W.: «Pronominalization and the Chain of Command». A: *Modern Studies in English*. REIBEL, D., SCHANE, S.: Englewood Cliffs, New Jersey, 1969.
- NADAL, J. M.: «Introducció a l'estudi de les oracions compietives del català». A: *Actes del Tercer Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*. TATE, R. B. i YATES, A.: The Dolphin Book, Oxford, 1976.
- NEWMAYER, F. J.: *English Aspectual Verbs*. Mouton, The Hague, 1975.
- POSTAL, P. M.: «On Coreferential Complement Subject Deletion». *Linguistic Inquiry*, 1, pàg. 439, 1970.
- STOCKWELL, R. P.: «Nominalization and Complementation». A: *The Major Syntactic Structures of English*. STOCKWELL, R. P. et al. Holt, New York, 1973.
- THOMPSON, S. A.: «On Subjectless Gerunds in English». *Foundations of Language*, 9, pàg. 374, 1973.